

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №3

София, 10 май 1995 г.

(обн., ДВ, бр. 51 от 2 юни 1995 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Иван Григоров

Милчо Костов

Пенчо Пенев

Цанко Хаджистойчев

Тодор Тодоров

Станислав Димитров

Александър Арабаджиев

Димитър Гочев

Георги Марков

при участието на секретар-протоколиста Енита Еникова разгледа в закрито заседание на 10 май 1995 г. конституционно дело № 6 от 1995 г., докладвано от съдията Цанко Хаджистойчев.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. Образувано е по искане на 52 народни представители от 37-о Народно събрание, постъпило на 16 март 1995 г. в съда, за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 1 март 1995 г. за освобождаване на заместник-председателя на Народното събрание Кристиан Кръстев (ДВ, бр. 24 от 1995 г.).

Твърденията са за противоречие с чл. 73 от Конституцията. Подателите на искането виждат несъответствие с конституционната норма в това, че бил нарушен чл. 5, ал. 1, т. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС).

Като нарушения те посочват:

а. Липса в искането № 107-35-28 от 22 февруари 1995 г. до Народното събрание за освобождаване на Кристиян Кръстев на мотиви и доказателства, че той не може обективно да изпълнява задълженията си на заместник-председател на Народното събрание.

б. В искането е заявено да се открие процедура по чл. 4 ПОДНС, която е за избор на председател и заместник-председатели, а е оформено за освобождаване на заместник-председателя Кристиян Кръстев.

в. Изразът "обективна невъзможност" по смисъла на чл. 5, ал. 1, т. 2 ПОДНС означава заместник-председателят да не може да изпълнява задълженията си поради физическа невъзможност или по други независещи от него причини, а такива причини в случая не са налице.

С определение от 23 март 1995 г. Конституционният съд е допуснал искането да се разгледа по същество. Със същото определение са конституирани като заинтересувани страни Народното събрание и народният представител Кристиян Кръстев, на които е била дадена възможност да представят писмени становища и доказателства.

С писмо № 102-01-120 от 3 април 1995 г. председателят на Народното събрание е изпратил становища на Комисията по устройството и дейността на държавните органи и на Комисията по парламентарна етика при Народното събрание, както и справка от Правния отдел. Според тях решението на Народното събрание от 1 март 1995 г. не противоречи на Конституцията.

В становището си народният представител Кристиян Кръстев поддържа искането и пледира за неговото уважаване.

Като доказателства по делото са приети стенограмите от пленарните заседания на Народното събрание, в които е гласувано разглежданото решение и другите актове, които имат връзка с избирането и освобождаването на народния представител Кристиян Кръстев за заместник-председател на 37-о Народно събрание, както и исканията за тях.

За да се произнесе по направеното искане, Конституционният съд взе предвид следното:

На 12 януари 1995 г. народният представител Кристиян Кръстев е избран за заместник-председател на 37-о Народно събрание (ДВ, бр. 6 от 1995 г.). Решението е взето от Народното събрание при действието на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, приет от 36-о Народно събрание (ДВ, бр. 105 от 1991 г.), след като:

а. Изменен е чл. 4, ал. 2 от този правилник. Броят на заместник-председателите от "до трима" става "петима". Изменението е прието с решение на Народното събрание и е влязло в сила от деня на приемането му - 12 януари 1995 г. (ДВ, бр. 6 от 1995 г.).

б. Народното събрание с решение от същата дата и обнародвано в същия "Държавен вестник" е приело процедурни правила за избиране на заместник-председатели на 37-о Народно събрание. Тези правила предвиждат: избирането на петима заместник-председатели - по един от всяка парламентарна група (т. 1), всяка парламентарна група може да прави предложение за заместник-председател на Народното събрание (т. 2), гласуването да бъде тайно и пр.

Народният представител Кристиян Кръстев е бил предложен от парламентарната група (ПГ) на БББ и е избран с тайно гласуване, като е получил 210 гласа от общо гласували 234 народни представители.

Със заявление вх. № 102-35-3 от 25 януари 1995 г. - 12,23 ч., до председателя на Народното събрание на основание чл. 15, ал. 3 ПОДНС Кристиян Кръстев уведомява, че напуска парламентарната група на БББ. С писмо вх. № 102-32-19 от 25 януари 1995 г. - 19,02 ч., до всички парламентарни групи ПГ на БББ известява, че Кристиян Кръстев е изключен от парламентарната група и от него е снето политическото доверие на БББ, не може да я представлява повече като заместник-председател на Народното събрание и поради това следва да бъде освободен от тази длъжност. С писмо вх. № 102-32-20 от 25 януари 1995 г. - 19,02 ч. до председателя на Народното събрание ПГ на БББ уведомява, че Кристиян Кръстев е изключен от състава ѝ.

На пленарното заседание на 26 януари 1995 г. председателят на Народното събрание на основание чл. 13, ал. 3 ПОДНС съобщава за напускането от Кристиян Кръстев на ПГ на БББ, както и че той продължава да участва в Народното събрание като независим депутат. Председателят на Народното събрание съобщава и заявлението на председателя на ПГ на БББ, подписано от още 11 членове, че Кристиян Кръстев е изключен от ПГ на БББ.

На 2 февруари 1995 г. Народното събрание приема нов Правилник за организацията и дейността на Народното събрание, който отменя ПОДНС от 1991 г. Новият ПОДНС влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" (ДВ, бр. 13 от 1995 г.). Между новите положения е § 2 от допълнителните му разпоредби, според който парламентарната група може да предлага освобождаване на посочения от нея заместник-председател на Народното събрание и да издига кандидатура на друг свой представител.

На основание новоприетата разпоредба ПГ на БББ прави искане вх. № 100-14-2 от 7 февруари 1995 г. за освобождаване на посочения от нея заместник-председател на Народното събрание. На 9 февруари 1995 г.

Народното събрание приема Решение за приемане на процедурни правила по искане за освобождаване на заместник-председател на Народното събрание (ДВ, бр. 18 от 1995 г.). На същата дата се гласува искането за освобождаване на заместник-председателя Кристиян Кръстев, което поради несъбиране на необходимото мнозинство е отхвърлено - Решение от 9 февруари 1995 г. на Народното събрание (ДВ, бр. 18 от 1995 г.).

На 22 февруари 1995 г. в Народното събрание постъпва ново искане вх. № 107-35-28, подписано от 80 народни представители, вкл. от цялата парламентарна група на БББ, за освобождаване на Кристиян Кръстев като заместник-председател на Народното събрание. В искането се изтъква, че той обективно не може да изпълнява задълженията си като представител на ПГ на БББ и защитник на нейните интереси. Има се предвид отпадането му от парламентарната група. Посочва се, че искането се внася от ПГ на БББ и се основава на чл. 5, ал. 1, т. 2 ПОДНС. С тайно гласуване, проведено на 1 март 1995 г., искането е уважено. От общо гласувалите 205 народни представители са: за - 116, против - 87, недействителни гласове - 2. Така се стига до решението на Народното събрание, предмет на настоящото дело.

Доводът за несъответствие с чл. 73 от Конституцията е неоснователен. Както се посочи, авторите на искането считат решението на Народното събрание от 1 март 1995 г. за противоконституционно, защото било взето в нарушение на чл. 5, ал. 1, т. 2 ПОДНС. Според тях от това нарушение произтича неконституционосъобразността на решението. Оценката за противоконституционност те извеждат от съпоставка с разпоредби на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание. Това поражда въпроса, какво е естеството и юридическата сила на този нормативен акт, има ли той конституционноправно значение.

Съгласно чл. 73 от Конституцията организацията и дейността на Народното събрание се осъществяват въз основа на Конституцията и на правилник, приет от него. Правилникът се приема от законодателния орган

на основание на тази конституционна норма, но това не го прави част от нея, нейно продължение. Обстоятелството, че чл. 73 от Конституцията предвижда изрично неговото създаване, не му придава конституционен характер. Разпоредбите на правилника не стават и не са конституционни норми.

Правилникът за организацията и дейността на Народното събрание както по своето предметно съдържание и предназначение, така и по процедурата на приемането му не стои на едно равнище с основния закон - Конституцията. Правният анализ показва, че той е акт с висок юридически ранг, но не и конституционен. Господстващото разбиране в теорията е също, че нормативни актове от типа на разглеждания правилник не притежават конституционна юридическа сила.

Конституционният съд е имал възможността да се произнесе, че преценката за конституционосъобразност съгласно с разпоредбата на чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията трябва да бъде дадена единствено с оглед на това, дали са нарушени конституционни разпоредби, а не други нормативни актове, въвеждащи допълнителни изисквания или процедури - решение по к.д. № 17 от 1991 г. (ДВ, бр. 4 от 1992 г.). Съдът не намира основание да изостави това свое разбиране. Разпоредбата на чл. 5, ал. 1, т. 2 ПОДНС, както и която да било друга разпоредба на този правилник, не представлява конституционна норма. Нарушаването им не води до противоконституционност. Ето защо твърдените в искането нарушения на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание са без значение за решаването на настоящото дело и затова Конституционният съд не се спира конкретно на тях и не обсъжда в решението си дали тези правила са били нарушени.

Решението на Народното събрание от 1 март 1995 г. посочва за свое основание чл. 5, ал. 1, т. 2 и ал. 3 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание. Твърдения за противоконституционност

на тези норми няма. Последните възпроизвеждат същите разпоредби от отменения правилник, приет от 36-о Народно събрание. Конституционният съд с решение по к.д. № 25 от 1992 г. (ДВ, бр. 94 от 1992 г.) е приел, че те са конституционносъобразни. Следователно и нормативната основа на решението не е противоконституционна.

Изложеното дава основание да се заключи, че оспореното решение на Народното събрание не нарушава нито чл. 73 от Конституцията, нито друга конституционна норма.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Отхвърля искането на 52 народни представители от 37-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 1 март 1995 г. за освобождаване на заместник-председателя на Народното събрание Кристиян Кръстев (ДВ, бр. 24 от 1995 г.).

Председател: Асен Манов